

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернівецької області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернівецької області в I кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Чернівецької області у I кварталі 2023 року свідчать, що на тлі тривалих бойових дій та обстрілів цивільної інфраструктури респонденти очікують збільшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується вища інфляція. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **збільшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 30.0% (одні з найвищих очікувань серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 30.0%) (графік 1). У цілому по Україні респонденти очікують зменшення обсягів виробництва – «мінус» 16.7%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги вищими темпами:** 60.0% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 20.0% (у попередньому опитуванні – 70.0%), у цілому по Україні – 46.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 72.7% респондентів області (у попередньому кварталі – 80.0%). У цілому по Україні – 83.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств вищими темпами:** баланс відповідей – 27.3% (найвищі очікування серед регіонів четвертий квартал поспіль) (у IV кварталі 2023 року – 10.0%). У цілому по Україні – «мінус» 2.5% (таблиця);
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 9.1% (у IV кварталі 2022 року – «мінус» 10.0%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – 2.8%;
- **збільшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 27.3% та 18.2% (у попередньому кварталі – по «мінус» 10.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 17.8% та «мінус» 10.3% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах **нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 22.2%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 16.4%;
- **зростання цін як на товари/послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва високими темпами:** баланси відповідей – 100.0% і 70.0% відповідно (у IV кварталі 2022 року – 90.0% і 70.0% відповідно) (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали, а також курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **повільніше зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 40.0% та 27.3% відповідно (у IV кварталі 2022 року – 77.8% та 50.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії, а також брак обігових коштів (вплив чинника значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 5).

Респонденти послабили очікування щодо зростання запозичених коштів для фінансування діяльності підприємств найближчим часом. Підприємства області, які планують брати банківські кредити (27.3%), надають перевагу запозиченням виключно в національній валюті (графік 8). Умови доступу до банківських кредитів останнім часом стали жорсткіші (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами та занадто складна процедура оформлення документів (графік 10).

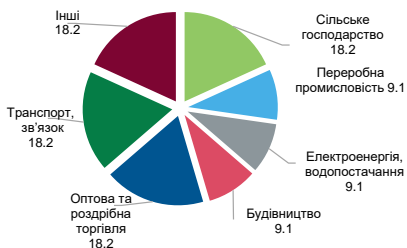
Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 94.7%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

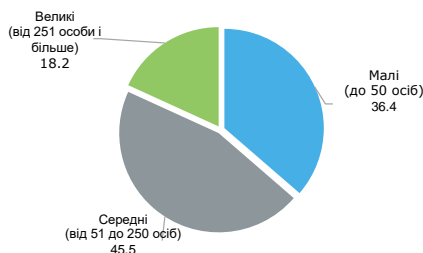
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств задовільний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 10.0%). У цілому по Україні – «мінус» 16.9%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва оцінюється нижче ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 25.0% (у IV кварталі 2022 року – «мінус» 50.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 10.0% (у попередньому кварталі – 33.3%).

Паспорт вибірки^{1,2}

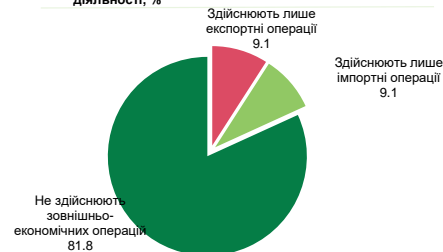
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

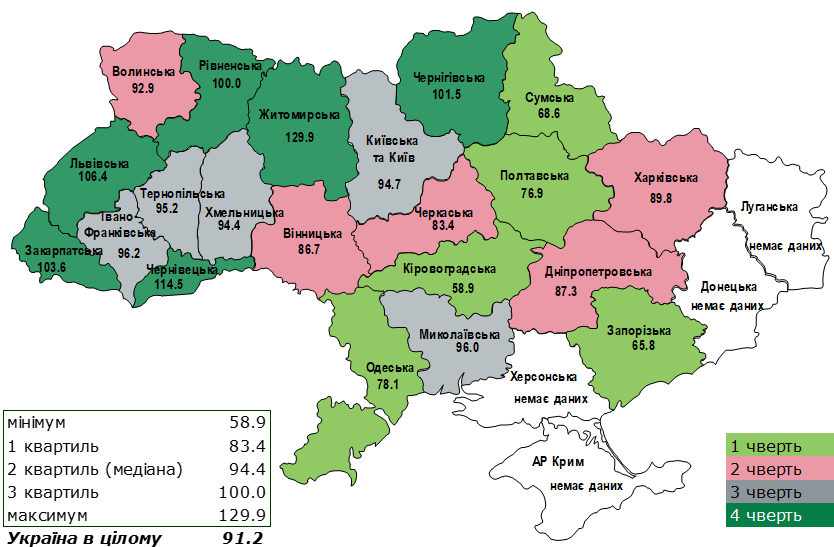

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 06 – 23 лютого 2023 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернівецької області щодо ділової активності (за складовими)

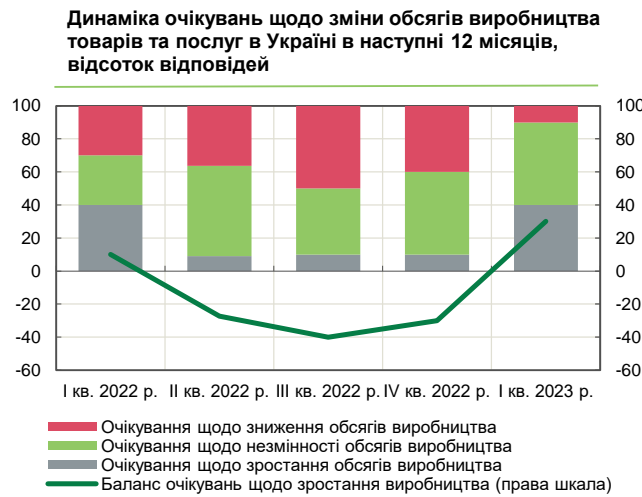
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	40.0	10.0	20.0	10.0	27.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	55.6	0.0	20.0	-10.0	9.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	11.1	-36.4	-20.0	-10.0	27.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	22.2	-45.5	10.0	-10.0	18.2
кількості працівників	22.2	-18.2	-10.0	-22.2	-9.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

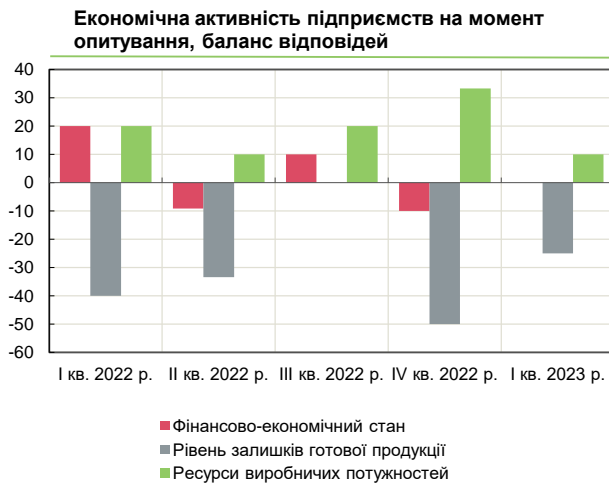
Графік 1

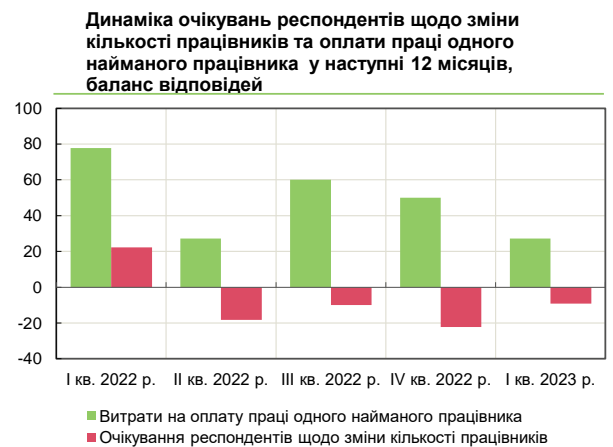
Графік 2

Графік 3

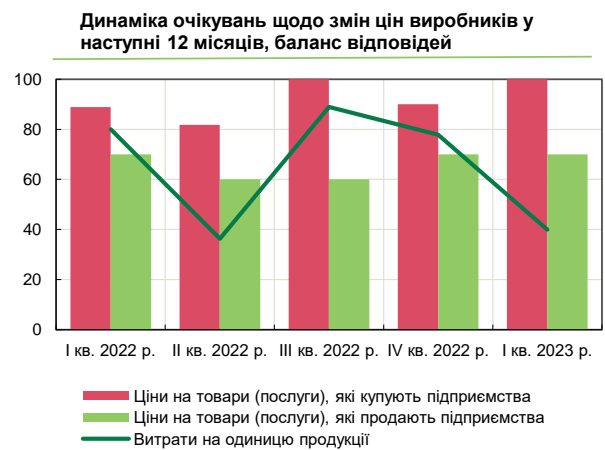
Графік 4

Графік 5

Графік 6

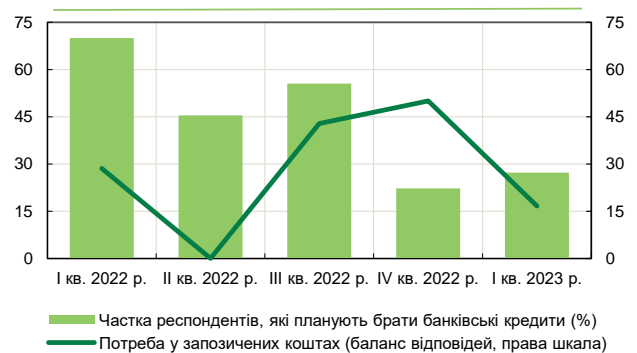
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

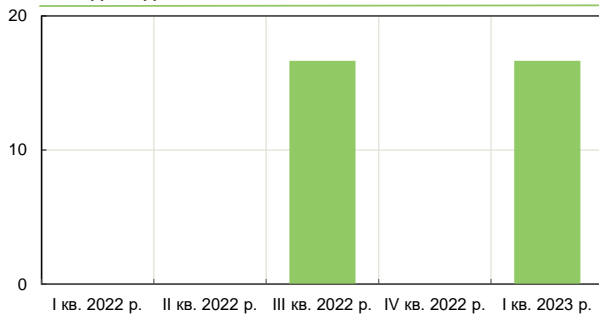
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

